

*Bigarren Lehendakariordea eta Ekonomia, Lan eta Enplegu Sailburua
Vicepresidente Segundo y Consejero de Economía, Trabajo y Empleo*

AGINDUA, 2026KO IRAILAREN 4KOA, EUSKO JAURLARITZAREN BIGARREN LEHENDAKARIORDE ETA EKONOMIA, LAN ETA ENPLEGU SAILBURUARENA, EUSKO TRENBIDEAK ENPRESAKO LANGILEEK EMATEN DUTEN PERTSONEN GARRAIOKO FUNTSEZKO ZERBITZUARI EUTSIKO ZAIOLA BERMATZEN DUENA, 2026KO IRAILAREN 7, 9, 15, 17, 21 ETA 23AN DEITUTAKO GREBAN.

LAB sindikatuak greba-deialdia egin du EUSKO TRENBIDEAK enpresan, lantoki guztietan, egun eta ordutegi hauetan:

- 2026ko irailaren 7an eta 9an, 7: 10etik 9: 10era eta 18:10etik 20:10era;
- 2026ko irailaren 15ean eta 17an, 6: 20tik 8: 20ra eta 17:20tik 19:20ra;
- 2026ko irailaren 21ean eta 23an, 7: 50etik 9: 50era eta 18:50etik 20:50era.

Deialdia egin duenak aurkeztutako idazkian adierazten denez, greba honetan parte hartzera deitutako langileei dagokienez, deialdia zerbitzuaren urteko plangintza esleituta duten pertsona guztiei zuzenduta dago, bai eta, etorkizuneko eraginengatik, ziurrenik plangintza horren mende egongo diren kolektiboei ere.

Bereziki, gaur egun zerbitzuaren urteko plangintza duten pertsonak, plangintza horren etorkizuneko esleipenak eragin diezaieketenak, eragiketa-agentek eta, azkenik, lineako eta geltokiko agentek.

Azken horiek ere zerbitzuaren urteko plangintzaren mende egongo dira laster, mugikortasuneko eta arreta komertzialeko planaren ondorioz.

Hona hemen eragindako kolektiboen zerrenda:

- Tranbia-treneko agentea.
- Tren-agentea.
- Tren- eta tranbia-operazioetako agentea.
- Lineako agentea.
- Geltokietako agentea.
- Egoitzetako gidari-kobratzailea AZLeKin (Zumaia, Elgoibar eta Lebario).
- Eragiketak gordailutzeko teknikaria.
- Megafonia

- Zerbitzuburuak.
- Tranbiaren MPko operadorea.
- Funikularreko agente bakarra edo bakarra.
- Errepideko ikuskatzailea.

Deialdian adierazitakoaren arabera, lanuzteen helburua da enpresako zuzendaritzak honako aldarrikapen hauei erantzutea:

“ a) La elaboración de la PAS conforme a las reglas acordadas con la parte social, previa consulta a los colectivos afectados en relación con los días consecutivos de trabajo, el número de noches consecutivas a realizar y la penosidad de los turnos.”

EUSKO TRENBIDEAK sozietate publikoa da, eta bere bazkide bakarra Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa da. Bere helburu nagusia da trenbideko, tranbiako eta errepideko garraio-zerbitzuak ematea, bai bidaiarienak, bai salgaienak, bai hiriko eta hiriarteko mugikortasun iraunkorra bultzatzea, erabiltzaileak segurtasun-, erosotasun- eta puntualtasun-baldintza onenetan lekualdatuz, ekoeraginkortasun-irizpideekin eta gure inguruneko bizi-kalitatea hobetzen lagunduz.

Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba-eskubidea aitortzen du, haien interesak defendatzeko, egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoaren oinarritzko eskubideetako bat den aldetik. Konstituzioak, beraz, berdin babesten ditu greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola bizia, osotasun fisikoa eta osasuna, besteak beste. Eskubide horiek guztiek, greba-eskubidearekin batera, Konstituzioaren babesik handiena dute.

Beraz, grebarako eskubidea erabiltzeak talka egin dezakeenez herritarren oinarritzko gainerako eskubideekin, eta Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatutakoarekin bat etorritik, ezinbestekoa da neurri egokiak ematea komunitatearen funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko, gatazkan dauden oinarritzko eskubideetako bat ere edukirik gabe gera ez dadin.

Argi dago oinarritzko eskubideak murrizten dituen edozein neurriren konstituzionaltasuna proportzionaltasun-printzipioak zehaztu behar duela, eta printzipio hori gainditu egiten dela neurriak Konstituzio Auzitegiak ezarritako hiru betekizun edo baldintza betetzen baditu (122/1990 KAE, 123/1990 KAE, 8/1992 KAE eta 123/2003 KAE):

1. Egokitasun-judizioa. Haren aplikazioak proposatutako helburua lor dezake.
2. Premia-judizioa. Suposizioa ikusita, ez dagoela neurri neurritsuagorik eraginkortasun bereko helburu hori lortzeko.

3. Proporzionaltasun-judizioa. Emandako neurria edo konponbidea haztatua edo orekatua izatea, haren aplikaziotik interes orokorrerako onura edo abantaila gehiago eratoritzen direlako gatazkan dauden beste ondasun edo balore batzuei kalteak baino.

Herritarrentzat funtsezko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten du greba-eskubidea baliatzeko aukera, eta, beraz, beharrezkoa eta ezinbestekoa da interes desberdinak kontuan hartuta zuhertasunez jokatzeko. Hala, grebalarien eskubidea mugatu egin beharko da – amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan –, baldin eta grebaren bidez beren interesak defendatzeak funtsezko zerbitzua jasotzeko eskubidearen hartzaileari edo titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien erregimenaren edo eskakizunen arrakastarik ezak eragingo lukeena baino. Horretarako, kontuan hartu beharko dira hizpide dugun greba-deialdiaren ezaugarri zehatzak.

Jarduera-eremuari dagokionez, EUSKO TRENBIDEAK enpresaren lantoki guztietako greba da, eta, beraz, bidaiarien garraio-zerbitzuari eragiten dio, zerbitzu publikoko erregimenean, batez ere trenbidez, eta beste bitarteko batzuen bidez, hala nola karreta, tranbia edo funikularra, eta horrek nahasmendua eragiten die bidaiariei eguneroko mugimenduetan, greba-egunak asteko hainbat lanegunekin eta ordutegiak gehien erabiltzen diren tarteekin bat egiten baitute.

Denbora-eremuari dagokionez, bi orduko lanuzte partzialak dira goizeko txandan eta arratsaldeko txandan, elkarren segidakoak ez diren iraileko sei egunetan (7 eta 9, 15 eta 17 eta 21 eta 23), hau da, astean bi egunetan, eta horietako bakoitzak hainbat ordu-tartetan izango du eragina.

Konstituzioaren 19. artikulua zirkulazio-askatasunerako eskubidea aitortzen du, aipatutako oinarritzko eskubideak baliatzeko oinarritzko eskubide gisa, bai eta gainerako herritarren hezkuntza-lanak edo lanekoak egiten diren zentroetara joateko eskubidea ere. Eskubide hori ezin da behar bezalako babesik gabe geratu grebarako eskubidea zilegi den moduan erabiltzearen aurrean. Hau da, grebarako oinarritzko eskubideak mugak eta murrizketak izango ditu grebaren erabileran, Konstituzioak babesten dituen beste askatasun, eskubide edo ondasun batzuekin duen loturaren ondorioz, komunitatearen funtsezko zerbitzuak mantenduz.

Beraz, EUSKO TRENBIDEAK enpresan lan egiten duten langileei deitu zaien greba-eskubidearen eta pertsonen zirkulazio aserako konstituzio-eskubidearen (Konstituzioaren 19. artikuluan jasoa) arteko gatazkak neurriak hartzea eskatzen du, biak gauzatu ahal izateko.

Horrelako greba batek gutxieneko zerbitzuak finkatzen ez baditu, grebarekin lortu nahi den helburua baino kalte handiagoak eragin ditzake. Horregatik, gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak mantentzeko beharrezko neurriak ezarri behar dira, kontuan hartuta

neurri horiek justifikatuta egon behar dutela eta Konstituzioaren 28.2 artikuluan aitortutako greba-eskubidearekiko proportzionalak izan behar dutela.

Ildo horretan, lan-harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10. artikuluen bigarren paragrafoak «gobernu-agintaritzari» esleitzen dio greba-kasuetan horrelako zerbitzuak emango direla ziurtatzeko beharrezko neurriak hartzeko eskumena, hala badagokio. Aipamen hori, Konstituzio Auzitegiaren jurisprudentziak manu horren inguruan egindako interpretazioaren arabera (besteak beste, 11/1981 epaia, apirilaren 8koa, 26/1981 epaia, uztailaren 17koa, eta 51/1986 epaia, apirilaren 24koa), Gobernuari edo gobernu-ahalak dituzten organoei egindakotzat hartu behar da.

Hala ere, eskumen hori egikaritzeak ezin du inola ere de ezabatu greba-eskubidea, ezta edukirik gabe utzi ere, bermatu beharreko gutxieneko zerbitzuak betetzeak normaltasun-itxura eman dezan ahalbidetzen baitu, zerbitzua ezartzeak izan behar duen izaera murriztailean oinarrituta. Beraz, eta dagoeneko ezarrita dagoen jurisprudentziari jarraikiz, beharrezkoa da hura modu murriztailean zehaztean proportzionaltasun egokia gordetzea babestu beharreko beste oinarritzko eskubideekiko, eta murrizketa horiek behar bezala justifikatzea.

Arestian aipatutako zerbitzuen funtsezkotasuna bermatzeko, langileek duten greba-eskubidearen funtsezko edukiarekin bateragarri eginez, gutxieneko zerbitzu batzuk ezartzeko orduan, honako inguruabar hauek hartu behar dira kontuan:

1) EUSKO TRENBIDEAK FERROCARRILES VASCOS, SA sozietate publikoak pertsonak trenez, tranbiaz, funikularrez eta errepidez garraiatzeko ematen dituen zerbitzu publikoen funtsezko izaera, funtsezko eragina baitu herritarrek segurtasun-baldintzetan askatasunez zirkulatzeko duten eskubidean, Konstituzioaren 19. artikulua adierazten duen bezala.

2) Enpresak garraio-zerbitzu hauek eskaintzen ditu:

- Bilbo eta Donostia arteko trenbide-garraioa, eta Txorierriko eta metroaren 3. lineako (Lezama-Etxebarri) konexioak.

- Lasarte-Hendaiako hiriarteko ibilbideak.

- Bilboko eta Gasteizko tranbiak.

- Bizkaibusen (Nerbioi ibaiaren eskuinaldeko eta ezkerraldeko linea espezifikoak), Lurraldebusen (Debabarreneko eta Urola-Kostako linea espezifikoak) eta Euskotrenen gainerako errepide-lineen hiriarteko lineak.

- Trapagarango hiriguneen arteko komunikazioa, Larreinetako funikularraren bidez.

- Larreinetako anezka-zerbitzua.

3) Greba-deialdi honen eraginpeko linea gehienetan garraio alternatiborik ez egotea, ez erabat, ez partzialki.

4) Greba-deialdiak eragindako ordutegi-tarteak bat datoz bidaiari gehien biltzen diren tarteekin (lantokietatik eta ikastetxeetatik irtetea, ospitaleetara joatea, etab.).

5) Ildo horretan, kontuan izan behar da deitutako grebaren ondorioz zerbitzurik ez egoteak bide-zirkulazioari ere eragingo liokeela; izan ere, arestian deskribatutako zerbitzuen erabiltzaileek, ahal duten neurrian, beren ibilgailu partikularra erabiltzea aukera lezakete, eta horrek, bide-sareen inguruabar geografiko eta egiturazkoak kontuan hartuta, zirkulazioa kolapsatzea ekarriko luke, ez baitago trafiko-gainkarga hori beren gain hartzeko gaitasun materialik.

6) Azkenik, greba-deialdia baino lehen hasi diren garraioek ohiko helmugaraino jarraitzeko aukera izan beharko dute; izan ere, hasitako bidaia berehala geldituz gero, grebarako deitutako ordua baino lehen hasitako ibilbide bat amaitu gabe geratuko litzateke. Inguruabar hori (bidaia berehala atxilotzea), halaber, zailtasun gehigarria izango litzateke langabezia amaitu ondoren ohiko maiztasuna berrezartzeko. Pentsa dezagun bagoiek, behar bezalako maiztasuna emateko, egoera jakin batean kokatuta egon behar dutela hurrengo ibilbideak egiteko. Jarrera hori ezin izango litzateke lortu bagoiak bat-batean gelditu behar badu greba hasten den unetik.

Azaldutako inguruabarrak kontuan hartuta, zentzuzkoa dirudi garraio-eskaera horri erantzuteko gutxienez trenen eta autobusen ohiko zerbitzuaren % 30 ezartzea.

Agindu honetan ezartzen den gutxienerako zerbitzuen kuantifikazio hori, antzeko errealitateak kontuan hartuta, 2023ko uztailaren 18ko, 2024ko martxoaren 18ko, 2024ko martxoaren 21eko eta, berrikiago, 2025eko maiatzaren 21eko aginduetan ezarri zen. Agindu horiek EUSKOTRENBIDEAK enpresan deitutako bi grebetarako eman ziren, eta lantoki guztiei eragiten zieten.

Agindu horiek ez dira greba-deialdi honetan gutxienerako zerbitzuak finkatzeko premisa juridiko bat – doktrina konstituzionalak debekatzen duen inferentzia –, baina aukera ematen dute egiaztatzeko zer ondorio positibo edo negatibo izan dituzten agindu honek babestu nahi dituen eskubide eta ondasun konstituzionalak babesgarrietan – grebakoa barne –, deialdi horretako gutxienerako zerbitzuek ezarritako babeserako. Eta, horregatik, agindu honek eutsi egiten die orain arte ezarri diren gutxienerako zerbitzuei.

Gai honetan "gobernu-agintaritzari" eskumen eskusiboa esleitzeak bermatu nahi du greba-eskubidea baliatzeak izan behar dituen mugak zuzenbidearen arabera eta gobernu-erantzukizuna eta -ahala duenak baino ezin izango dituela ezarri, funtsezko zerbitzu jakin batzuei eustearren, oinarritzko beste eskubide batzuk ere betetzera bideratuta baitaude.

Hori dela eta, Lan Harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikuluan aipatzen den prozedura izapidetu da, eta eragindako alderdiei entzunaldia eman zaie, gobernu-erabakiak eraginpean hartu beharko dituen zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin ditzaten.

Horretarako, 2026ko abuztuaren 27an, araututako prozeduraren barruan, entzunaldiaren izapidea eman zitzaien alderdiei, eta ez zen alegaziorik aurkeztu ezarritako epean.

EUSKOTRENBIDEAK enpresak idazki bat aurkeztu zuen abuztuaren 31n, lan-agintaritza horri bilera bat egiteko eskatuz, honako gai hauek jorratzeko:

- AZLen negoziazio-prozesuaren egoera eta atal sindikalek izandako jarrerak.
- Aurreabisuari erantsitako arauari dagokienez, langileen alderdien arteko akordiorik egotea edo ez egotea.
- Deialdiaren mugaketa objektiboa eta subjektiboa, eta aldarrikapenak eragindako kolektiboekin lotzea.
- Aldarrikapenak indarrean dauden tresna kolektiboetan txertatzea eta lanuzteen eragin operatibo metatua.
- Garraio-zerbitzu publikoari, herritarren mugikortasunari eta ustategiaren segurtasun-baldintzei eragitea.
- Gutxieneko zerbitzuak gutxieneko ehuneko bermatu gisa konfiguratzea, eta ez, automatikoki, jardueraren gehieneko muga gisa.
- Aplikatu beharreko esparru juridikoaren barruan, grebarekin bat ez datozen langile propioekin zerbitzu gehigarriak emateko aukera, adierazitako babesak errespetatuz.
- Dauden posizioen arteko bitartekotza- eta hurbilketa-aukerak.

Bilera hori 2026ko irailaren 2an egin zen, eta alderdiek ez zuten akordiorik lortu ezarri beharreko gutxieneko zerbitzuen baldintzei buruz.

3. artikulua. Ekonomia, Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen azaroaren 5eko 323/2024 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazio sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak finkatzen dituen ekainaren 23ko 18/2024 Dekretuaren 2. b) idatz-zatiak lan-legeria betearazteko bereganatu dituen eskumenak. Zehazki, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuaren bidez eskuordetu zen eskumen hori, hain zuzen ere, zerbitzu publikoak edo premia aitortu eta atzeraezinekoak emateaz arduratzen diren enpresa, erakunde eta instituzioei eragiten dieten greba-eskubidea baliatzean erkidegoko funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela bermatzeko beharrezko bermeak ezartzeko eskumena.

Horregatik guztiagatik, Jaurlaritzako bigarren lehendakariorde eta Ekonomia, Lan eta Enplegu sailburuak, Eusko Jaurlaritzak eskuordetuta, honako hau

EBAZTEN DA:

Lehenengoa. – EUSKO TRENBIDEAK enpresako langileek greba-eskubidea izango dute irailaren 7an eta 9an, 7: 10etik 9: 10era eta 18:10etik 20:10era; irailaren 15ean eta 17an, 6: 20tik 8: 20ra eta 17:20tik 19:20ra; eta irailaren 21ean eta 23an, 7: 50etik 9: 50era eta 18:50etik 20:50era; gutxieneko zerbitzu hauek bete beharko dituzte:

1.- Programatutako zerbitzu arrunten % 30en pareko zerbitzu-kopuruari eutsiko zaio, gutxienez.

Ehuneko hori banatzerakoan, lehentasuna eman behar zaie ordezkoko garraio-zerbitzurik ez duten lineei edo osasun-zentroetara doazen lineei. Era berean, bereziki estali beharko dira lantokietako sarrera- eta irteera-ordutegiak. % 30eko portzentaje horretan, ordezkapen-zerbitzuari ere eutsiko zaio.

2.- Lanuzteak hasteko orduak baino lehen hasten diren zerbitzuek beren ohiko ibilbidea amaitu arte jarraitu beharko dute.

3.- Era berean, gutxieneko zerbitzu gisa ezartzen dira finkatutako zerbitzuak segurtasun- eta funtzionaltasun-baldintza egokietan mantentzeko beharrezkoak diren mugimenduak eta eragiketak. Zerbitzu horiek, gainera, modu erabakigarrian lagundu beharko dute ohiko funtzionamendua berehala ezartzen edo berrezartzen, greba amaitu ondoren, maiztasun erregularrari eusteko.

Bigarrena. – Adierazitako zerbitzuak aldatu ahal izango dira grebaren iraupenaren arabera edo arrazoi higienikoek, biosanitarioek edo gerora sortutako bestelako aparteko arrazoiak hala eskatzen dutenean, dagozkion administrazio-izapideak egin ondoren.

Hirugarrena. – 1. Ahal dela, zerbitzu horiek greba egin behar ez duten langileek emango dituzte.

2.- Langileen ordezkarietara entzun eta gero, enpresako zuzendaritzari dagokio gutxieneko zerbitzuak egin behar dituzten langileak izendatzea eta haien eginkizunak esleitzea, txandaka, betiere aurreko artikuluan eta indarrean dagoen legerian ezarritako mugak errespetatuz.

Laugarrena. – Agindu honen aurreko apartatueta jasotako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira aldatu zerbitzu horiek emateko izendatutako langileen aldaketen edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kanpokotzat joko dira, eta horiek eragiten dituztenak erantzule izango dira; erantzukizun hori eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

Bosgarrena. – Aurreko paragrafoetan xedatutakoak ez du ekarriko greba arautzen duen araudiak egoera horretan dauden langileei aitortzen dizkien eskubideen inolako mugarik, ezta greba eragin duten eskaeren izapidetzeari eta ondorioei dagokienez ere.

Seigarrena. – Agindu hau jakinarazten den egunean jarriko da indarrean.

Zazpigarrena.– Agindu honen berri eman behar zaie interesdunei, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 40. artikuluan ezarritako moduan, eta jakinarazi behar zaie agindu honek amaiera ematen diola administrazio-bideari, eta, beraren aurka, administrazioarekiko auzi-errekurtsoa jar daitekeela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusian, dagokion salan, bi hilabeteko epean, jakinarazten den egunetik aurrera, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoarekin bat etorriz, jakinarazi behar da agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsoa aurkeztu ahal izango dela lan-agintaritzan, hilabeteko epean, agindua jakinarazi eta hurrengo egunetik aurrera.

Vitoria-Gasteizen,

MIGUEL TORRES LORENZO

VICEPRESIDENTE SEGUNDO DEL GOBIERNO Y

CONSEJERO DE ECONOMIA, TRABAJO Y EMPLEO